

Regelbunden tillsyn i Gusums skola

Förskoleklass

Grundskola, årskurs 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Valdemarsviks kommun och besökt Gusums skola den 17 september 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 22 april 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Gusums skola, dels den information som samlats in under besöket. I Gusums skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Gusums skola

Skolan/verksamheten	Antal elever
Förskoleklass	13
Grundskola	101

Källa: Uppgifter från skolan 2008-09-17

Gusums skola ligger i samhället Gusum ca 10 kilometer norr om kommunens centralort Valdemarsvik. I samhället finns såväl flerfamiljshus som villor. Förutom från samhället kommer många elever till skolan med skolskjuts från den omkringliggande landsbygden. Endast enstaka elever har utländsk bakgrund.

Utöver verksamheterna förskoleklass och grundskola finns på skolan även förskola och skolbarnsomsorg. På skolan finns en förskoleklass och grundskolan är organiserad med en klass för varje årskurs. Den pedagogiska personalen är indelad i två arbetslag - ett arbetslag för de yngre eleverna inklusive eleverna i förskoleklassen och ett för de äldre. På skolan genomförs även regelbundet möten med all personal för information och varannan vecka genomförs möten då pedagogiska frågor står i fokus.

Förskolan och skolbarnsomsorgen inspekteras endast på kommunnivå och behandlas således inte i denna rapport.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 2: Måluppfyllelse i årskurs 5

	Gusums skola					Riket
	2003	2004	2005	2006	2007	2007
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	.	.	.	.	.	.

Källa:

. = Uppgift saknas

Tabell 3: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5, Gusums skola

	År			
	2005	2006	2007	2008
Andel (%) elever som uppnått kravnivån på de nationella proven:				
Engelska	95	69	65	74
Matematik	100	88	59	79
Svenska	100	81	65	63

Källa: Uppgifter från kommunen och skolan 2008-04-28 respektive 2008-09-17

Kommentar och bedömning:

Som framgår av tabell 2 saknas uppgifter om i vilken utsträckning eleverna i Gusums skola nått målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Inspektörerna har tagit del av sammanställning (tabell 3) över resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 5 i engelska, matematik och svenska för perioden

2005–2008. Sammanställningen är inte könsuppdelad varför någon jämförelse mellan pojkars och flickors resultat inte kan göras. Resultaten varierar över tid. Det konstateras att elevernas resultat på proven försämrats vid en jämförelse av resultaten år 2005 med resultaten år 2008. Att endast 63 procent av eleverna bedömts nått kravnivån på det nationella ämnesprovet i svenska år 2008 bedöms som otillfredsställande. Skolinspektionen utgår från att skolan i sitt kvalitetsarbete analyserar orsakerna till resultatvariationerna över tid som ett led i arbetet för skolutveckling och ökad måluppfyllelse. Här noteras att antalet elever i årskurs 5 aktuella år varit få (ca 20 elever) varför enstaka elevers resultat på proven relativt starkt påverkar helhetsbilden av skolans samlade resultat på de nationella ämnesproven.

Att utifrån andel elever som bedömts nått kravnivån på de nationella ämnesproven dra slutsatser om eleverna överlag på skolan nått målen för årskurs 5 i enlighet läroplanen och kursplanerna låter sig inte göras.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

- 1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.2.3 Lärarna upprättar en framtätyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt grundskoleförordningen, i sin lydelse före den 15 juli 2008, ska läraren i en framtätyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Individuella utvecklingsplaner upprättas på skolan. I de planer som inspektö-

rerna tagit del av redovisas inte insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att alla planer upprättas i enlighet med bestämmelserna i grundskoleförordningen.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska också innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Se vidare Skolverkets allmänna råd 2008 om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

- 1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

- 1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

6 (12)

- 1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

- 1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.5.3. Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogram upprättas regelmässigt i Gusums skola. I åtgärdsprogram inspektörerna tagit del av framgår inte tydligt hur identifierade behov ska tillgodoses samt hur, i de fall åtgärder redovisas, dessa ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med åtgärdsprogram behöver åtgärdas för att programmen fullt ut ska svara mot grundskoleförordningens krav.

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

- 2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas och den ska årligen följas upp och ses över. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska planen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Skolans likabehandlingsplan utgår från ett för alla skolor i kommunen gemensamt dokument benämnt ”Likabehandlingsplan för Valdemarsviks förskolor, fritidshem och skolor” som upprättats inom kommunens barn- och utbildningsförvaltning. Utöver redovisat dokument har på skolan upprättats ”Handlingsplan mot mobbning, kränkande behandling och dåligt uppförande” som av rektor uppges gälla läsåret 2008/09 trots att handlingen är daterad år 2006. Det saknas i planen åtgärder som tar sin utgångspunkt i en kartläggning av behov utifrån relevanta diskrimineringsgrunder. Av intervjuer framkom att elever inte varit delaktiga i arbetet med likabehandlingsplanen på sätt som förordningen föreskriver. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder i dessa avseenden. I detta arbete bör beaktas att plankravet från och med den 1 januari 2009 framgår av 14 a kap. 8§ skollagen och 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008: 567).

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

10 (12)

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

- 3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

- 3.3.1 Rektorn är förtrogen med verksamheten och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

- 3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. För detta arbete har rektorn ett särskilt ansvar.

I skolan följer man kontinuerligt upp verksamheten på klass-/årskursnivå och då främst ur ett individperspektiv. Lästester, nationella ämnesprov i årskurs 5, utvecklingssamtal och de individuella utvecklingsplanerna är verktyg som används i uppföljningen och utvärderingen. Skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete så att det i högre utsträckning än hittills utgår från skolans samlade uppnådda resultat i förhållande till nationella mål. Detta innebär bland annat att alla ämnen ska följas upp och utvärderas. Bedömningar och analyser av skolans måluppfyllelse bör, inom ramen för kvalitetsarbetet, ligga till grund för ställningstaganden som syftar till skolutveckling.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att åtgärder behöver vidtas i skolans kvalitetsarbete i dessa avseenden.

- 3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Den ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. En-

12 (12)

ligt aktuell förordning ska kvalitetsredovisningen utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Kunskapsresultat dokumenteras alltför begränsat i skolans kvalitetsredovisning benämnd "Verksamhetsberättelse och kvalitetsredovisning 2006" daterad den 18 januari 2007. Uppföljning av kunskapsresultat i flera ämnen än svenska, engelska och matematik måste redovisas. Av intervjuerna på skolan framkom att elever och vårdnadshavare inte medverkat vid utarbetandet av eller getts möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningarna på sätt som bestämmelserna förutsätter. Att skolan inte sedan januari 2007 upprättat någon kvalitetsredovisning är inte förenligt med bestämmelserna.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att åtgärder behöver vidtas för att skolans kvalitetsredovisning i alla avseenden ska uppfylla kraven i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.

Datum

2009-01-22

Ort

Linköping

Per Lennermark

Ewa Pettersson